

ordklasserna

verb

Verb

Tredje satsen i sången om ordklasserna lyder:

Verb är saker man kan göra, till exempel se och höra, något som beskriver ordklassen bra. Verb är också den krångligaste ordklassen i det svenska språket och till skillnad från de övriga ordklasserna tar jag bara upp det viktigaste här.

Handling, tillstånd och hjälpverb (sätt)

Ett verbs uppgift i språket är att beskriva någon form av handling eller ett tillstånd. Handlingar kan vara:

Skriva, måla, rida, cykla, skjuta, vinka.

Tillstånden baseras på orden. *Vara, bliva, heta och kallas* (gammal svenska) eller varianter av de orden och man hittar dem i ord som:

Kattungen är söt.

Kristina blev glad över tårtan.

Hon heter Vendela.

Hunden heter Karolus men kallas Tufsen.

Hjälperbena används med ett huvudverb för att beskriva en handling i tiden. Hjälperbena kan vara: *har, hade, ska, skulle, kommer att*. Hjälperbena kan inte stå för sig själva,

Verbets former, Infinitiv-preteritum-supinum

Verbet kan skrivas i olika former,:

Infinitiv kan man sätta ordet "att" framför. Att springa.

(Infinitiv kallas ibland för grundform).

Preteritum kan man sätta "igår" framför. Igår sprang han.

(Preteritum kallades förr för "imperfekt".)

Supinum kan man sätta "har" eller "hade" framför. Han har sprungit, hon hade sprungit.

Att ta tema på verb

Man tar tema på ett verb genom att skriva det i: *Infinitiv-preteritum-supinum*. Du har säker gjort det i t.ex. engelskan med verb som gå: *go-went-gone*. I svenskan blir det på samma sätt: *gå-gick-gått*.

Svaga, eller regelbundna, verb

Svaga, eller regelbundna, verb är namn på verb som alltid har samma rot när man tar tema på dem, t.ex.:

Rop/a – rop/ade – rop/at (roten är *rop*)

Hör/a – hör/de – hör/t (roten är *hör*)

Köp/a – köp/te – köp/t (roten är *köp*)

Tro – tro/dde – tro/tt (roten är *tro*)

Starka verb

"Starka verb" ändrar sin stavvokal när du tar tema på dem, t.ex.:

Falla – föll – fallit

Finna – fann – funnit

Gå – gick – gått

Oregelbundna verb

Oregelbundna verb är verb, som inte följer något bestämt mönster när man tar tema på dem, de är varken starka eller svaga, t.ex.:

Skilja – skilde – skilt

Sova – sov – sovit

Ha – hade – haft

Verbets tempus

Tempus betyder **tid**, och verb kan skrivas i olika tidsformer.

Det finns fem tidsformer:

Presens=nutid

Preteritum=dåtid

Perfekt = har ordet "har" framför sig

Pluskvamperfekt = har ordet "hade" framför sig

Futurum = något som skall hända

Cyklar - cyklade - har cyklat - hade cyklat - (skall) cykla

Falla - föll - har fallit - hade fallit - (skall) falla

Man kan även använda presens och ange att något kommer att ske i framtiden: I morgon reser jag till Spanien.

1: Stryk under de olika verben ur den sångtext Sara Varga ställde upp i schlagerfestivalen med 2011.
I början av varje rad står det hur många verb det finns, inklusive hjälpverb.

- (3) Du säger att du har förändrats
- (2) Att du aldrig menade att slå
- (3) Du säger att allt har förändrats
- (3) Om jag ville, så skulle jag förstå
- (2) Man skadar inte den man älskar
- (2) Vilket du faktiskt säger att du gör

- (1) Jag lever med mina minnen
- (2) Och sår som ingen kan se
- (1) Jag lever med mina minnen
- (3) Försöka glömma är ingen idé
- (2) Man skadar inte om man älskar
- (2) Vilket du faktiskt säger att du gör

- (2) Spring för livet om det är dig kärt
- (2) Att slå tillbaka, det är det inte värt
- (3) Du kan inte förändra, du kommer aldrig förstå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå

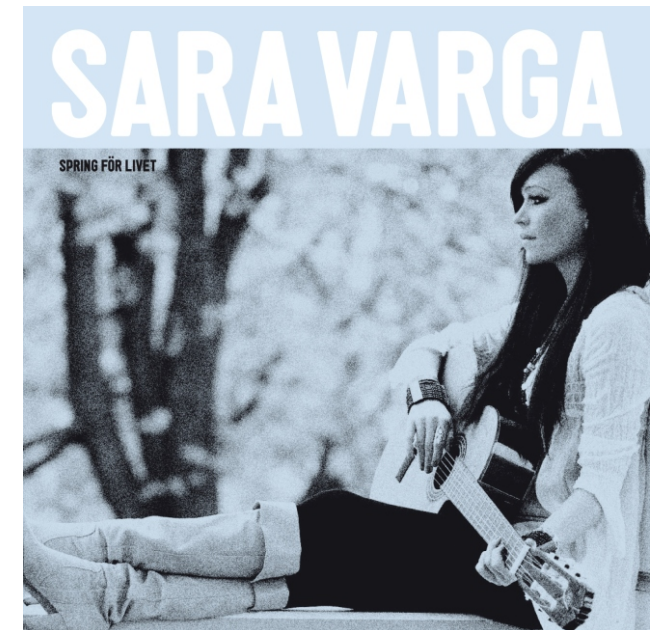
- (1) Du skadade hela mitt väsen
- (2) Du sa att jag alltid gjorde fel
- (1) Du klagade på hela mitt väsen
- (1) Tills jag inte längre var hel
- (2) Man skadar inte om man älskar
- (2) Vilket du faktiskt säger att du gör

(PS. Glöm inte att ordet "är" också är ett verb. DS.)

- (2) Spring för livet om det är dig kärt
- (2) Att slå tillbaka, det är det inte värt
- (3) Du kan inte förändra, du kommer aldrig förstå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå

- (1) Och jag älskar livet
- (2) Det får du inte ta ifrån mig
- (1/2) För om nu hat är motivet
- (1/2) Så finns där inget hat hos mig

- (2) Spring för livet om det är dig kärt
- (2) Att slå tillbaka, det är det aldrig värt
- (3) Du kan inte förändra, du kommer aldrig förstå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå

2: I varje grupp av ord här nedanför finns ett ord som inte är ett verb, ringa in ordet som i exemplet.

1: gå, tänka, skrika, spöke, jogga

2: sy, rida, diska, fiska, äng

3: lyse, smida, handla, vinna, sätta

4: jaga, hyra, vispa, jade, raspa

5: fotografera, akter, se, dricka, låsa

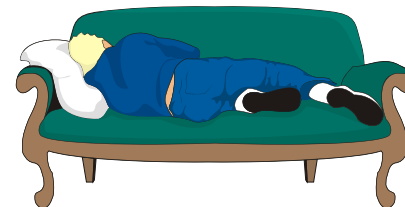
3: Har du gjort rätt bildar de första bokstäverna i de inringade orden ett annat verb. Skriv det på raden:

4: Skriv en mening med minst ett verb i varje pratbubbla.

5: Ta tema på verben och fyll i de olika orden som fattas. Du har ett som hjälp på varje rad.

Infinitiv	Preteritum	Supinum
Sy		
	Satt	
		ropat
bada		
	gapade	
		trott
Sväva		
	arbetade	
		kunnit
kunna		
	fick	
		sovit

6: I varje mening saknas ett verb, böj verbet på rätt sätt och skriv in det på raden i texten.

Dö

A: Hon blev så rädd att hon _____.

B: Det luktade som om något hade
_____ därinne.

Stå

A: Maria _____ och väntade på bussen.

B: Hon hade _____ länge och väntat.

Frysa

A: Isbjörnen var varm och _____ inte.

B: Jägarna hade aldrig _____ så
mycket.

Skära

A: Han slant och kniven _____ djupt.

B: Han såg att han hade _____ av tummen.

Veta

A: Igår _____ han inte vad som hänt.

B: Hans vänner har _____ hela tiden.

Finna

A: Jag _____ inte pennan igår.

B: Jag hade _____ mitt sudd.

Knyta

A: Han _____ en hård knop igår.

B: Han visste att han hade _____ så
hårt att knopen aldrig kunde knytas upp.

7: De flesta verben slutar på bokstaven -a, t.ex. flytt-a, hopp-a, lyssn-a. En liten grupp av verb slutar på en annan bokstav. Bland dem hittar man: så, spy, klä, le, sy, gå. Välj tre av dessa verb (eller andra som inte slutar på -a) och rita en liten, enkel illustration av verbet med streckgubbar.

8: Skriv ett verb till varje bild. Skriv det i temaformerna.

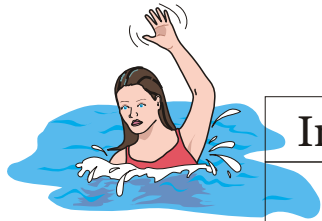

Infinitiv	Preteritum	Supinum

(*"Ont" är ett adjektiv*)

Infinitiv	Preteritum	Supinum

Infinitiv	Preteritum	Supinum

Infinitiv	Preteritum	Supinum

9: Det finns verb som är positiva, och verb som är negativa. Skriv ner vad du tycker att en hjältinna eller hjälte skulle göra under "positiva", och vad en skurk skulle göra under "negativa". Skriv minst fem verb under varje rubrik.

Positiva:

Negativa:

10: Fyll i de olika tempusformerna som saknas i diagrammet här nedanför.

Presens	Preteritum	Perfekt	Pluskvamperfekt	Futurum
Syr				
	gissade			
		har beräknat		
			hade gått	
				undersöka
beställer				
	hjälp			
		har ärvt		
			hade suttit	
				lyfta
trampar				
	fattade			
		har sått		
			hade flytt	
				komma

11: Välj ett yrke. Hitta på så många verb som möjligt som man kan koppla till yrket utan att avslöja vilket du tänker på och låt en kamrat försöka lista ut det.

Sitter, kör, växlar, navigerar, fakturerar, styr.
(Taxichaufför)

Vill du göra det ändå svårare skriver du bara ett verb i taget till din kamrat, så kan ni tävla om vem som kommer på yrket efter minst antal verb.

Skriv verben här:

12: Byt ut meningarna här nedanför till ett enda verb. Ibland kan flera olika verb passa in, men skriv bara ett ändå.

Fånga en fisk.	Fiska
Göra ett hål.	
Göra ljud med munnen.	
Röra sig upp och ner.	
Avsiktligt tappa något.	
Färdas ovanför molnen.	
Att bli den första och bästa.	
Resa på hästrygg.	
Hålla många bollar i luften.	
Göra tecken på ett papper.	
Tillverka bröd.	
Köra båt runt rev.	
Sätta blommor i jorden.	
Att inte tala sanning.	
Få något att sjunka till botten.	
Röra sig fort.	

13: Välj rätt starkt verb och böj det i rätt tempus så att det passar in i texten där du ser en tom rad. Det finns fler ord än rader.

**bryta, flyga, finna, skina,
krypa, bita, ligga, bjuda,
gnida, dra, gå, binda,
dricka, hålla**

A: Igår _____ solen över hela staden.

B: Gästen _____ fem flaskor dricka.

C: Flugan har _____ iväg.

D: Han _____ åt slipsen och gick till festsalen.

E: Han _____ på den magiska lampan..

F: Många barn har inte _____ i en orm.

G: Det lilla barnet _____ över golvet.

H: Idag mår jag dåligt men i morgon _____ jag inte i sängen utan försöker att ta mig till skolan.

14: Välj ett verb och skriv ner det på raden uppe till höger. Låt sedan en klasskamrat försöka fylla i resten på rätt sätt.

Verb: _____

Ta tema på det valda verbet

Infinitiv	Preteritum	Supinum

Presens:

Preteritum:

Perfekt:

Pluskvamperfekt:

Futurum:

Ett svagt verb? Ja

Ett starkt verb? Ja

Ett oregelbundet verb? Ja

Källor:

Studio svenska 2, Almqvist & Wiksell 2004 ISBN 91-21-20454-3

Svenskboken 9, Gleerups 1994 ISBN 91-40-60740-2

(Inspirationskälla) Dags för svenska övningsbok, NoK 2008 ISBN 978-91-27-61508-3

[Http://www.ordklasser.se/verb.php](http://www.ordklasser.se/verb.php)

Sångtext: "Spring för livet" publicerad med tillstånd från copyrightinnehavaren Sara Varga.

Bildkällor (*CC-licens*):

Fri bild på Sara Varga från hennes hemsida:

[Http://www.roxyrecordings.se/pressroom/files/press/1299076865_Sara_Varga_alb_front_HR.jpg](http://www.roxyrecordings.se/pressroom/files/press/1299076865_Sara_Varga_alb_front_HR.jpg)

Övrig clip-art är från Corel Draw's skiva med fria clip-arts.

Typsnitt:

Georgia - för brödtext

Jennifer's Hand Writing - för text som skall likna handstil

Chick - för titeltexten

Kontakt:

Vid frågor eller synpunkter, skicka e-mail till: ingemar.wiklund@gmail.com

Facit 1-4

Uppgift 1:

- (3) Du säger att du har förändrats
- (2) Att du aldrig menade att slå
- (3) Du säger att allt har förändrats
- (3) Om jag ville, så skulle jag förstå
- (2) Man skadar inte den man älskar
- (2) Vilket du faktiskt säger att du gör

- (1) Jag lever med mina minnen
- (2) Och sår som ingen kan se
- (1) Jag lever med mina minnen
- (3) Försöka glömma är ingen idé
- (2) Man skadar inte om man älskar
- (2) Vilket du faktiskt säger att du gör

- (2) Spring för livet om det är dig kärt
- (2) Att slå tillbaka, det är det inte värt
- (3) Du kan inte förändra, du kommer aldrig förstå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå

- (1) Du skadade hela mitt väsen
- (2) Du sa att jag alltid gjorde fel
- (1) Du klagade på hela mitt väsen
- (1) Tills jag inte längre var hel
- (2) Man skadar inte om man älskar
- (2) Vilket du faktiskt säger att du gör

- (2) Spring för livet om det är dig kärt
- (2) Att slå tillbaka, det är det inte värt
- (3) Du kan inte förändra, du kommer aldrig förstå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå

- (1) Och jag älskar livet
- (2) Det får du inte ta ifrån mig
- (1/2) För om nu hat är motivet
- (1/2) Så finns där inget hat hos mig
(*hat är ett substantiv i meningarna, men ett verb i formen "att hata"*)

- (2) Spring för livet om det är dig kärt
- (2) Att slå tillbaka, det är det aldrig värt
- (3) Du kan inte förändra, du kommer aldrig förstå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå
- (4) Det enda du kan göra är att gå

Uppgift 2: Spöke-äng-lyse-jade-akter

Uppgift 3: sälja

Uppgift 4: Kontroller att det finns verb.

Facit 5-12

Uppgift 5:

sy-sydde-sytt
 sitta-satt-suttit
 ropa-ropade-ropat
 bada-badade-badat
 gapa-gapade-gapat
 tro-trodde-trott
 sväva-svävade-svävat
 arbeta-arbetade-arbetat
 hinna-hann-hunnit
 kunna-kunde-kunnat
 få-fick-fått
 Sova-sov-sovit

Uppgift 6:

dog-dött
 stod-stått
 frös-frusit
 skar-skurit
 visste-vetat
 fann-funnit
 Knöt-knutit

Uppgift 8:

Kontrollera att de
 står i formen:
 Att-
 Igår-
 Har/hade-

Uppgift 7:

Kontrollera att verben i
 bilderna inte slutar på -a.

Uppgift 9:

Kontrollera att orden
 verkligen är verb.

Uppgift 10:

sy-sydde-har sytt- hade sytt- (skall) sy
 gissar-gissade-har gissat-hade gissat- (skall) gissa
 beräknar-beräknade-har beräknat- hade beräknat -(skall) beräkna
 går-gick-har gått- hade gått- (skall) gå
 undersöker-undersökte-har undersökt-hade undersökt (skall) undersöka
 beställer-beställde-har beställt-hade beställt(skall) beställa
 hjälper-hjälpte-har hjälpt-hade hjälpt (skall) hjälpa
 ärva-ärvde-har ärvt-hade ärvt-(skall)ärva
 sitta-satt-har suttit-hade suttit - (skall) sitta
 lyfter-lyfte-har lyft - hade lyft- (skall) lyfta
 trampar-trampade-har trampat-hade trampat-(skall)trampa
 fattar-fattade-har fattat-hade fattat-(skall)fatta
 Sår-sådde-har sått-hade sått-(skall) så
 flyr-flydde-har flytt-hade flytt-(skall) fly
 kommer-kom-har kommit-hade kommit-(skall) komma

Uppgift 11: Kontrollera att det bara är verb.

12: fiska
 borra-gräva
 vissla-ropa-sjunga
 hoppa-studsa
 släppa
 flyga
 vinna
 rida
 jonglera
 rita-skriva-räkna
 baka
 styra-navigera
 plantera-så
 ljuga-fantisera
 sänka
 Springa-rusa

Uppgift 13:

Skina-dricka-flyga-dra-gnida-hålla-krypa-ligga
 Sken-druckit-flugit-drog-gned-hållit-kröp-ligger

Uppgift 14:

Tänk på att ett verb bara kan vara en av
 kategorierna svagt-starkt-oregelbundet.